

De Hollandse spruitjeslucht is een beladen begrip en na een maaltje bloemkool heb ik grote behoefte aan een smeulend wierookstokje. Maar voor de witjes vormt, naast de scherpe smaak van planten van de kruisbloemenfamilie, de specifieke geur juist een attractie; vaak als waard- én nectarplant. Enkele voorbeelden.

Peperkers

Lepidium latifolium, een vaste plant, die vanaf de oudheid tot in de 18e eeuw als tuinkruid gekweekt werd, ontstond spontaan op mijn met compost verrijkte volkstuin, waar hij zich in de loop der jaren rijkelijk uitzaaide. Peperkers doet aan mierwortel denken, maar is wat fijner op alle fronten. De stevige, lange witte wortel verdraagt zilte grond, is vertakt en maakt het (selectief) wieden ongemakkelijk. Hoe elegant ook, niet een plant voor de formele border dus. De bloei, van mei tot in juli, levert een wolk van minuscule witte bloempjes. Voor zover ik weet, niet in de handel, maar wel iets om al wandelend naar uit te kijken, vooral langs onze rivierdijken en kanaalranden.

Bleke bladstelen

Een in ons land zeldzame plant is zeekool, *Crambe maritima*, die ik eens losgewaaid, met kogelronde zaden op het strand in de buurt van Calais aantrof. Het zaad aan de grijs verhoudende takjes blijft een jaar kiemkrachtig. Gelukkig is *Crambe*, met haast bedwelmende honinggeur in mei en het vette, blauwgrijs gekroesde blad, goed verkrijgbaar. Na het aanaarden in februari werden de bladstelen van deze antieke groente in de lente opgedolven. Ik at, overmoedig, de stelen ongebleekt, maar dat is af te raden, alhoewel bitter in de mond het hart gezond schijnt te maken...

Engelse soep

Evenmin voor de formele border reken ik Look-zonder-Look, *Alliaria petiolata*. De tweejarige plant kan zich enorm zaailustig gedragen. Jonge topblaadjes zijn met hun knoflook-achtige kwaliteit smakelijk op een boterham met kaas, gestoofd

bij de vis of gesnipperd in de sla. Engelse dames zagen in een garlic-mustard-lentesoepje van oudsher een gezondheidsgarantie voor het komende jaar. Met echt look (=ui) of *Allium*, dat tot de liliëfamilie behoort, heeft deze plant niets te maken. *Alliaria* is waardplant voor oranjetipjes. Hun groene, goed gecamoufleerde rupsen, vaak in uitgestrekte houding langs de sprietvormige zaden, kun je met enige moeite wel ontdekken. Heesterranden met een natuurlijke ondergroei op voedzame, niet te droge grond bieden een geschikte groeiplaats. De plant is tweejarig en sterft tenslotte 's zomers af.

Kaukasisch look-zonder-look

Pachyphragma macrophylla lijkt op een forse, fraaie uitvoering van look-zonder-look. Welkom om het vroeg uitlopende, lichtgroene, ronde blad, dat ongewenste kruiden snel onder-

drukt, met als land van herkomst de Kaukasus. Of de bevolking daar deze vaste plant tot groente rekent, is mij niet bekend. Een humeuze, niet te droge plek wordt verlangd. De witte, grote 'pinksterbloemen' vertonen zich vanaf eind april, nog voor de bomen in blad komen, waaronder zij fris oplichten en, mits beschaduwde, in de zomer groen blijven.

Bleke bloemen voor nachtvlinders

Een andere keer meer over een prikkelende, Amerikaanse suggestie: 'Moonlightgardening'. Iets voor wie weinig thuis is overdag?

Bronnen

Rembert Dodoens (Rembertus Dodonaeus) (1644) - Cruydt-Boeck
E.J. Weeda (1985). De Nederlandse Ecologische Flora
Kwekerij Hessenhof. Catalogus
Jean-Baptiste en Nicole Prades (2005).
Vergeten Groenten opnieuw ontdekken. Centrale uitgeverij Deltas ●

Tekst:
Liesbeth ten
Hallers

Kaukasisch look-zonder-look (*Pachyphragma macrophylla*).

